

Valtakunnallisen kasvatusalan valintayhteistyöverkoston (VAKAVA) kirjallinen koe

to 25.4.2019

Kysymysvihko

Nimi: _____

Henkilötunnus: _____

Valintakoeohjeet

Valvonta

Salissa olevien valvojen ohjeita on noudatettava. Tarvittaessa voit kutsua valvojan luoksesi nostamalla kätesi. Mikäli hakijan todetaan menettelevän vilpillisesti, asiasta tehdään koepaperiin merkintä ja koetulos hylätään. Kokeen hylkäämiseen johtaa myös se, jos hakija tekee vastauslomakkeeseen merkintöjä sen jälkeen, kun kokeen valvoja on ilmoittanut kokeen päättymisestä. Huolehdi siis siitä, että olet merkinnyt henkilötietosi ja kaikki vastaukset vastauslomakkeeseen ennen koeajan päättymistä.

Etukäteen luettava aineisto

Meri Arnala, Jouni Peltonen & Rauno Huttunen (toim.) Samalta viivalta 13 – Valtakunnallisen kasvatustieteiden valintayhteistyöverkoston (VAKAVA) kirjallisen kokeen aineisto 2019. PS-kustannus 2019.

Kokeessa jaettava materiaali

Tiina Tuijula & Marjo Nieminen 2014. Aikuisopettajaopiskelijoiden portfoliokertomusten identiteettipuhe. Kasvatus: Suomen kasvatustieteellinen aikakauskirja 45 (2014): 1, s. 67–73.

Kokeen kysymykset koskevat ainoastaan sitä, mitä koeaineistoissa on kirjoitettu. Myös VAKAVAn verkkosivuilla annettujen korjausten mukaiset vastaukset käyvät oikeaksi vastaukseksi.

Vastaamisen tekniikka

Vastaukset merkitään erilliselle vastauslomakkeelle. Halutessasi voit merkitä vastaukset ensin kysymysvihkoon ja siirtää ne vastauslomakkeelle. **Koe arvostellaan kuitenkin vain vastauslomakkeeseen tehtyjen merkintöjen perusteella.**

Henkilötietojen merkitseminen

Kirjoita sekä kysymysvihkoon että vastauslomakkeeseen **selvästi** henkilötunnuksesi, sukunimesi ja kaikki etunimet niille varattuihin kohtiin. **Rastita vastauslomakkeella** vastaavat numerot ja kirjaimet henkilötunnuksesi osalta oheisen esimerkin mukaisesti.

VAKAVA
VALINTAKOELOMAKE 2019

Huomioithan vastausten oikean merkitsemistavan:

Merkitse vastauksesi näin: **X** (paksu, tumma rasti). Mikäli haluat korjata/muuttaa vastaustasi pyyhi se huolellisesti pois; optinen lukulaite tulkitsee vähäisetkin merkinnät vastauksiksi.

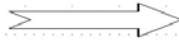
Sukunimi

ESIMERKKI

Etunimet

JOHANNA MARIA

Kirjoita henkilötunnuksesi ja
rastita vastaavat ympyrät.

Henkilötunnus													
pv		kk		vv		A/-	tunnusosa						
2	0	0	5	9	8	A	1	2	3	D			
0	X	X	0	0	0	X	0	0	0	0	A	M	Y
1	1	1	1	1	1	-	X	1	1	1	1	B	N
X	2		2	2	2		2	X	2	2	2	C	P
3	3		3	3	3		3	3	X	3	3	R	
4			4	4	4		4	4	4	4	4	E	S
5			X	5	5		5	5	5	5	5	F	T
6			6	6	6		6	6	6	6	6	H	U
7			7	7	7		7	7	7	7	7	I	V
8			8	8	X		8	8	8	8	8	K	W
9			9	X	9		9	9	9	9	9	L	X

Valintakoekysymyksiin vastaaminen

Rastita kunkin kysymyksen osalta sitä vaihtoehtoa vastaava soikio, jonka katsot olevan vastausohjeen mukainen oikea vastaus. Tee merkinnät **pehmeällä** lyijykynällä (pehmeys HB tai 2).

A B C D

a)

Kun haluat olla vastaamatta kysymykseen, jätä ruudut tyhjiksi. Vastauslomakkeen kullekin riville tulee vain yksi rasti, eli kuhunkin kysymykseen/väitteeseen on vain yksi oikea vastaus. Mikäli vastausrivillä on kaksi merkintää, luetaan vastaus vääräksi vastaukseksi.

Mikäli haluat korjata tai muuttaa vastaustasi, käytä **pyyhekumia**. Pyyhi virheellinen merkintäsi mahdollisimman huolellisesti pois. Optinen lukulaite tulkitsee vähäisetkin merkinnät vastauksiksi.

Mikäli et enää voi korjata vastaustasi selvästi, pyydä valvojalta uusi vastauslomake.

Tee kaikki merkinnät huolellisesti ja selvästi. Älä taita tai rypistä vastauslomaketta. Älä myöskään tee siihen ylimääräisiä merkintöjä, sillä lomake tarkistetaan optisesti.

Pistelasku

Kokeessa on **26 tehtävää** ja kokeen maksimipistemäärä on 159 pistettä. Tehtävän/Väitteen oikeasta vastauksesta saa +1 pistettä ja väärästä vastauksesta miinuspisteitä, joiden määrä vaihtelee tehtävästä riippuen. Tarkat pisteytykset miinuspisteineen on selitetty tehtävän tai tehtävätyypin alussa. Vastamatta jättämisestä saa 0 pistettä. Kokeen lopputulos on tehtävien yhteenlaskettu pistemäärä.

Kysymysvihko

Kysymysvihko sisältää 26 tehtävää.

Tehtävät 1–22 on laadittu etukäteen luettavasta aineistosta
ja tehtävät 23–26 kokeessa jaettavasta materiaalista.

Etukäteen luettavan aineiston tehtävät

Tehtävät 1–4 ovat aineiston kaikista artikkeleista.

Tehtävissä 1–3 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, vastaamatta jättämisestä 0 pistettä ja väärästä vastauksesta -1 pisteen.

1. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014) kirjoitetaan seuraavasti:

”Perusopetuksen aikana oppilaat pohtivat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä sekä erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Heitä ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestäväää tulevaisuutta rakentaviksi.”

Mihin seuraaviin käsitteisiin yllä oleva opetussuunnitelmateksti voidaan liittää?

	Käsite	Voidaan	Ei voida
a)	Liberaaliin käsitykseen subjektista		X
b)	Vastuullisen moraalisubjektin ideaan	X	
c)	Demokratian ideaaliin	X	
d)	Opiskeluintoon		X
e)	Loogiseen kausaalijatteluun	X	

2. Mitkä seuraavista väitteistä kuvaavat sekä oppilaiden toimijuutta että opiskeluintoa?

	Väite	Kuvaa molempia	Ei kuvaa molempia
a)	Sen toteutuminen riippuu ympäristön rajoitteista tai mahdollisuuksista.		X
b)	Siihen liittyy useampi ulottuvuus tai osatekijä.	X	
c)	Se on psykologisessa tutkimuksessa luotu käsite.		X
d)	Sen toteutumisen edellytyksenä on kyky johonkin toimintaan.		X
e)	Siinä on kyse ensisijaisesti suhtautumisesta johonkin.		X
f)	Siihen liittyy myönteinen halu johonkin toimintaan.	X	

3. Tukevatko aineiston artikkelit seuraavia vertauskuvia tai väitteitä?

	Vertauskuva/väite	Kyllä	Ei
a)	Koulukiusaaminen on Suomessa hieman vähentynyt, mutta koulu-uupumus lisääntynyt.	X	
b)	Ruutuaikaan perustuvat suositukset ovat tarkoituksenmukaisin tapa vaikuttaa nuorten sosiodigitaaliseen osallistumiseen.		X
c)	Tietokäsitysten kehittyminen voi olla kuin palapelin kokoamista, jossa huomaa, etteivät jo kootut palat sovikaan toisiinsa.	X	
d)	Kouluun liittyvä stressi on kuin viimeinen niitti koulu-uupumuksen syntyyn.		X
e)	On kristallin kirkasta, minkälainen sosiodigitaalinen osallistuminen edistää ja heikentää hyvinvointia.		X

Tehtävässä 4 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, vastaamatta jättämisestä 0 pistettä ja väärästä vastauksesta -1/4 pisteen.

4. Yhdistä kukin väite siihen parhaiten sopivaan käsitteeseen.

- A. Tietokäsitys
- B. Toimijuus
- C. Loogis-kausaalinen ajattelu
- D. Kasvatuksen maailman aikataso
- E. Menonin paradoksi

	Väite	A	B	C	D	E
a)	Mielikuva kasvatuksen päämäärästä perustuu tietoon menneisyydestä.					X
b)	Virallisilla toimintatavoilla on potentiaalia tukea kehittymistä.		X			
c)	Korkein kehitysvaihe saattaa jäädä kokonaan saavuttamatta.			X		
d)	Yhteisölliset arvot ja odotukset kiteytyvät kulttuurisiksi merkityksiksi.				X	
e)	Muuttujien kontrollointi, mallintaminen ja mallien soveltaminen ovat sen osa-alueita.			X		
f)	Liittyy luovaan ongelmanratkaisuun.			X		

Tehtävät 5–10 ovat Värriin artikkelista Halun kultivointi ekologisen sivistyksen mahdollisuutena.

Tehtävässä 5 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, vastaamatta jättämisestä 0 pistettä ja väärästä vastauksesta -1/8 pisteen.

5. Lapsuudenaikaiset kaverukset Klaus, Petteri, Tino ja Mikki ovat viettäneet vuotuista tapaamistaan mökillä. Heidän istuskellessaan saunan jälkeen laiturilla keskustelu kulkeutuu vanhemmuuteen ja sen haasteisiin.

Yhdistä puheenvuoro sitä vastaavaan ajattelutapaan tai käsitteeseen (A–I).

Käsitteet:

- A. Lockelainen liberalismi
- B. Kasvatuksen kaksoistehtävä
- C. Menonin paradoksi
- D. Kriittinen arvotajunta
- E. Kasvatuksen projektiivisuus
- F. Merleau-Pontyn maailmantulkinta
- G. Psykodynaaminen kielenkäyttö
- H. Läsnäolon metafysiikka
- I. Tekniikan kehikko

		Puheenvuoro	A	B	C	D	E	F	G	H	I
a)	Klaus	Joskus kaippaa sitä, kun pojat olivat vielä ihan pieniä. Vaikka se oli sitovaa aikaa ja omat harrastukset olivat jäissä, silloin sentään tiesi, mitä tehdä, kun vaippa oli märkä tai kun tutti oli tippunut. Nyt taas yleisin tunne on neuvottomuus: vaikkei itsekään ole varma siitä, mitä on hyvä elämä, silti pitäisi yrittää ohjata jälkikasvuun sen mukaisiin valintoihin.			X						

		Puheenvuoro	A	B	C	D	E	F	G	H	I
b)	Tino	Just näin. Ja jotenkin pelottavaa, että samanaikaisesti lapset jo pienestä pitäen kuitenkin imevät koko ajan vaikutteita itseensä ihan jo kehollisesti kosketellessaan, aistiensa ja tehdessään havaintoja kaikesta ympärillä olevasta. Ja aina se suhde maailmaan on kuitenkin jollain tapaa rajallinen, jostakin näkökulmasta koettu ja eletty.						X			
c)	Petteri	Kiitos filosofoinnista, vaikka komppaankin sua. Esimerkiksi meidän 16vee Miinalla on jotenkin ihan oma tapansa määrittää elämää – jotakin ekofilosofian tyylistä, josta ei oikein ota selvää. Yhtäältä sitä Miinan omaa yksilöitymistä pitäisi isänä tukea, mutta toisaalta ei sitä voi antaa hänen elää ihan yhteiskunnan normeistaan välittämättä.		X							

Tehtävässä 6 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, vastaamatta jättämisestä 0 pistettä ja väärästä vastauksesta -1/2 pisteen.

6. Mistä kasvatuksen maailman aikatasosta seuraavissa kaksosuuden kuvauksissa on kyse? Yhdistä kuvaus sitä vastaavaan aikatasoon.

A. Ruumiillisen maailmassa olemisen aika

B. Sosialisatian ajallisuudet julkisena ajallisuutena

C. Kulttuurisen merkitysnäkökentän ajallisuus

	Kuvaus	A	B	C
a)	Ei-identtisillä kaksosilla voi olla aivan erilainen vuorokausirytm. Toisen vauvan syömisen ja nukkumisen rytmistä voi tarkistaa kellon, kun taas toinen syö ja nukkuu hyvinkin epäsäännöllisesti.	X		
b)	Vaikka kaksoset elivät samanlaisen lapsuuden, se sai heidän elämämaailmassaan erilaisen merkityksen. Toinen kaksosista muisteli aikuisena lapsuuttaan ahdistavana ja rajoittavana, kun taas toinen koki sen turvalliseksi.	X		
c)	Päiväkodissa suositeltiin, että identtiset kaksoset sijoitettaisiin koulussa eri luokille, jotta he itsenäistyisivät paremmin ja heidän riippuvuutensa toisistaan vähenisi. Toisaalta pohdittiin, aiheuttaako koulunaloitus tällä tavoin kaksosissa turhaa ylimääräistä jännitystä.		X	
d)	Kaksosuuteen on suhtauduttu eri maissa ja eri aikoina vaihtelevasti esimerkiksi kaksosia peläten ja yhteisöstä ulossulkien tai ihaillen ja jumalolentoina pitäen.			X
e)	Koulun järjestämässä vanhempainvartissa opettaja vertasi kaksosten suoriutumista matematiikassa vahvasti toisiinsa sen sijaan että olisi arvioinut kunkin kaksosen omaa suoriutumista hänen aikaisempaan kehitystasoonsa.		X	

Tehtävissä 7–8 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, vastaamatta jättämisestä 0 pistettä ja väärästä vastauksesta -1 pisteen.

7. Värrin mukaan metafysiikassamme on vikaa, koska

		Oikein	Väärin
a)	valistusajan perintönä uskomme jatkuvaan kehitykseen ja edistykseen.	X	
b)	itseriittoisuuden sijaan olemme mielihyväkeskeisiä.		X
c)	teknologisissa puitteissa emme ymmärrä, kuinka rajattomasti meillä on toteutumattomia mahdollisuuksia.		X
d)	ymmärrämme kasvatuksen tuotannontekijänä.	X	
e)	halun sijaan toimimme liikaa järjen mukaan.		X

8. Mitkä seuraavista väitteistä saavat tukea Värnin artikkelista?

	Väite	Saa tukea	Ei saa tukea
a)	Kasvatettavan vahvuuksien vaalimisen sijaan olisi katsottava rohkeasti tulevaisuuteen.		X
b)	Sen sijaan, että pitäisimme nykyhetkeä lähtökohtaisesti vajavaisena, meidän pitäisi ottaa vakavasti olemiseen liittyvä hämäryys.	X	
c)	Meidän on hylättävä antiikin Paideia-ajattelu, koska siinä pidetään yksilön kehittymistä kohti täydentyvää ihmisyyttä epärealistisena.		X
d)	Ihmisen ja ei-inhimillisen suhde on rakennettava uudelleen.	X	
e)	Kasvattajan on pystyttävä ratkaisemaan kasvatettavan yksilölliseen kasvuun aikaan liittyvä mysteeri.		X
f)	Kasvatuksen eettisyyttä arvioidaan ruumiillisen maailmassa olemisen aikatasolla.		X
g)	Kasvatussuhteen asymmetria asettaa kasvatettavan kasvattajansa vallan alle.	X	
h)	Teknologisoituminen avaa mahdollisuuden ymmärtää kasvatettava autonomisena subjektina.		X

Tehtävissä 9–10 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, vastaamatta jättämisestä 0 pistettä ja väärästä vastauksesta -1/3 pisteen.

9. Heideggerin filosofiasta tuleva käsite “kehikko” tarkoittaa

- a) teknologista viitekehystä, jossa maailma nähdään hyödyntämisen kohteena.
- b) eksistentiaalis-ontologista ajallisuutta, johon kuuluu tietoisuus ihmisen kuolevaisuudesta.
- c) pehmeää logiikkaa, joka on tyypillistä aikuisen ajattelulle.
- d) ekologista viitekehystä, jolla pyritään kestävään kehitykseen.

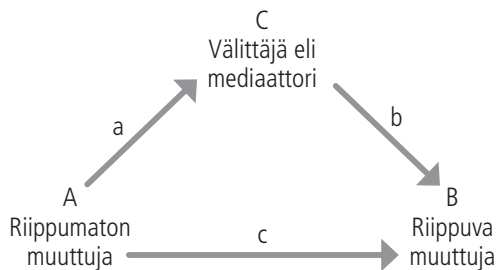
10. Väärin mukaan välttämätön ehto maailman pelastamiseksi ekokatastrofilta on

- a) kapitalistisen järjestelmän kumoaminen.
- b) kestävää kehitystä, kierrätystä ja luontoa säästäviä innovaatioita käsittelevän puheen edistäminen.
- c) ihmisen luontosuhteen uudelleen tulkinta ja ihmiskeskeisyyden ylittäminen.
- d) ekologisesti kestävä talouskasvu.

Tehtävät 11–17 ovat Maksniemen, Hietajärven, Lonkan, Marttisen ja Salmela-Aron artikkelista Sosiodigitaalisen osallistumisen, unenlaadun ja kouluhyvinvoinnin väliset yhteyden kuudesluokkalaisilla

Tehtävässä 11 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, vastaamatta jättämisestä 0 pistettä ja väärästä vastauksesta -1 pisteen.

11. Maksniemen ym. artikkelissa viitataan Baronin & Kennyn (1986) artikkeliin, jossa esitetään kolme kriteeriä sille, että muuttujaa voi pitää kahden muuttujan välillä näkyvän yhteyden välittäjänä (mediator).

Kuvio 1.

Baronin & Kennyn mukaan C:tä voidaan pitää riippumattoman muuttujan A vaikutusta riippuvaan muuttujaan B välittävänä tekijänä, jos on näyttöä siitä, että

- 1) A:n ja C:n välinen yhteys a on olemassa (A:n ja C:n välillä on esimerkiksi korrelaatiota),
- 2) C:n ja B:n välinen yhteys b on olemassa (C:n ja B:n välillä on esimerkiksi korrelaatiota),
- 3) kun polkuja a ja b tilastoanalyysissä kontrolloidaan, c heikkenee tai häviää kokonaan

Tilastoanalyysissä, jossa välittäjä pyritään löytämään, on lisäksi mahdollista asettaa muitakin kriteereitä, jotka tässä voidaan kuitenkin unohtaa.

Taulukko 1. Maksniemen ym. tutkimus toistettiin, ja tästä tutkimuksesta saatiin seuraavat korrelaatiokertoimet:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Kaverisuuntautunut		.45	.49	.30	.18	.12	.03	.25	.27	.30	-.20
2. Tietosuuntautunut			.40	.21	.22	.19	-.30	.01	.15	.12	-.05
3. Mediasuuntautunut				.22	.26	.19	-.31	.16	.28	.25	-.25
4. Hupipelaaminen						.01	-.05	.14	.15	.01	-.25
5. Toimintapelaaminen						.12	-.18	.10	.19	.02	-.15
6. Urheilupelaaminen							-.22	.17	.12	.01	.01
7. Unenlaatu								-.33	-.40	-.30	.22
8. Uupumus									.59	.61	-.31
9. Kynisyys										.55	-.35
10. Riittämättömyyden tunteet											-.45
11. Opiskeluinto											

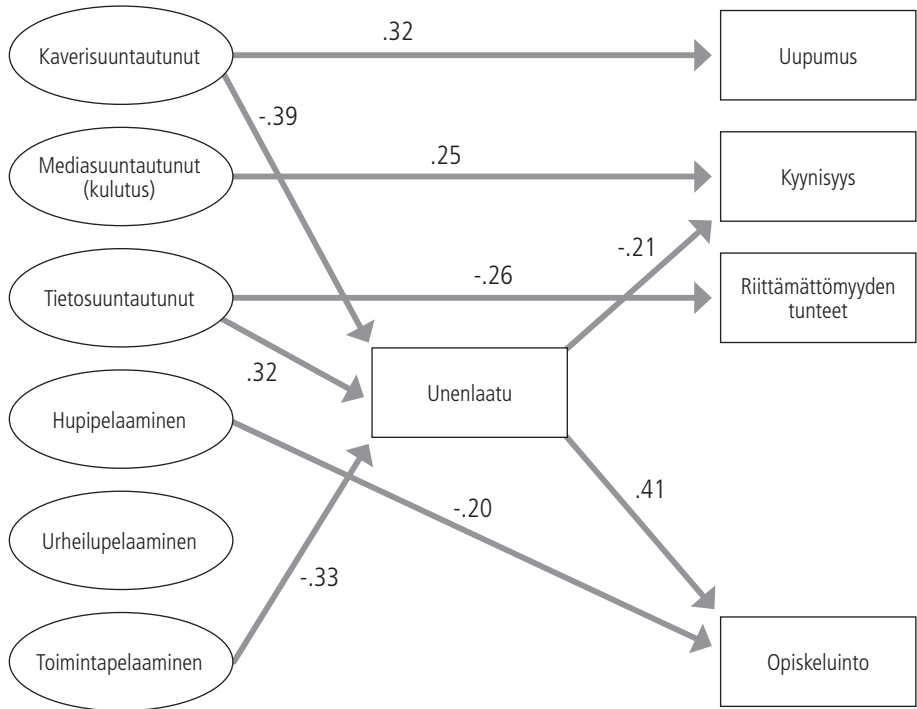
Huom. Tehtävää 11 ei arvioida.

Ovatko seuraavat väitteet oikein vai väärin korrelaatiokertoimien perusteella?

	Väite	Oikein	Väärin
a)	Unenlaatu voi välittää kaverisuuntautuneisuuden ja opiskelun yhteyttä.		
b)	Unenlaatu voi välittää hupipelaamisen ja uupumuksen yhteyttä.		
c)	Unenlaatu voi välittää mediasuuntautuneisuuden ja riittämättömyyden tunteiden yhteyttä.		
d)	Unenlaatu voi välittää toimintapelaamisen ja opiskelun yhteyttä.		
e)	Unenlaatu voi välittää urheilupelaamisen ja riittämättömyyden tunteiden yhteyttä.		

Tehtävissä 12–15 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, vastaamatta jättämisestä 0 pistettä ja väärästä vastauksesta -1 pisteen.

12. Edellisessä tehtävässä 11 esitellyn tutkimuksen aineiston perusteella muodostettiin seuraava rakenneyhtälömalli:

Kuvio 2. Sosiaalidigitaalisen osallistumisen, unenlaadun ja kouluhyvinvoinnin väliset tilastollisesti merkitsevät yhteydet toistetussa tutkimuksessa

Mitkä seuraavista väitteistä ovat kuvion 2 perusteella mahdollisia tai mahdottomia?

	Väite	Mahdollinen	Mahdoton
a)	Kaverisuuntautunut osallistuminen selittää kyynisyyttä unenlaadun kautta.	X	
b)	Hupipelaaminen selittää unenlaadun kautta uupumusta.		X
c)	Kaverisuuntautunut osallistuminen ei selittäisi mitään, jos muut selittäjät jätettäisiin mallista pois.		X
d)	Mitä tietosuuntautuneempi nuori on, sitä kyynisempi hän on.		X
e)	Mediasuuntautuneisuus on positiivisessa yhteydessä kyynisyyteen.	X	
f)	Tietosuuntautuneisuus selittää riittämättömyyden tunteita unenlaadun kautta.		X
g)	Kaverisuuntautuneisuus selittää opiskeluintoa unenlaadun kautta.	X	

13. Tukeeko Maksniemen ym. artikkeli seuraavia väitteitä?

	Väite	Kyllä	Ei
a)	Pojat nukkuvat sekä riittävästi että enemmän kuin tytöt.		X
b)	Pojat ovat kyynisempiä koulutyötä kohtaan kuin tytöt.	X	
c)	Mitä enemmän pojat pelaavat toimintapelejä, sitä heikommin he nukkuvat.		X
d)	Tutkimustulosten pohjalta voidaan keksiä enemmän keinoja puuttua tyttöjen unenlaadun riskitekijöihin kuin poikien.	X	
e)	Tyttöjen digitaalisten pelien pelitavoilla on merkitystä heidän unenlaatuunsa, mutta poikien pelitavoilla ei.	X	

14. Mitkä seuraavista väitteistä pitävät paikkansa, jos tutkittavat ovat yliarvioineet nukkumisensa määrää?

	Väite	Pitää paikkansa	Ei pidä paikkansa
a)	Unenlaadun ja uupumuksen välinen yhteys näytetään heikompana kuin se todellisuudessa on.	X	
b)	Korrelaatiokertoimet ovat todennäköisesti luotettavin tapa kuvata muuttujien yhteyksiä.		X
c)	Unenlaatu-indeksiin sisältyy luultavasti virhettä.	X	
d)	Nukkumisen määrää ei voida kuvata luotettavasti.	X	

15. Seuraavan sosiodigitaalista osallistumista koskevan keskustelun tyttö ja poika ovat Maksniemen ym. tutkimuksen osallistujien mukaisia nuoria. Tukevatko puheenvuoroissa esitetyt väitteet Maksniemen ym. tutkimustuloksia?

	Väite	Kyllä	Ei
a)	Ville: Se, että aina valitat nukkuvasi huonosti voi johtua siitä, että snäppäät ((käyttää sosiaalisen median palvelua)) kavereittesi kanssa koko ajan.	X	
b)	Taru: Ite pelaat sitä iänikuista rallipeliäsi pleikalla ((pelikonsolilla)), ja erityisesti sen vuoksi et ole innostunut koulusta!		X
c)	Ville: Sinähän tietysti googlasit eilenkin tuntikaupalla tietoa kotona ja olet niin innostunut koulusta!	X	
d)	Taru: Ja sinä puolestasi katsoit eilenkin niitä biologian Youtube-videoita niin paljon, että koet hukkuvasi koulutyöhön.	X	
e)	Ville: Mitä?! Vaikka pelaisin Robin Hoodia ((roolipeli)) koko ajan, en silti koe uupuvani koulussa.		X
f)	Taru: Ai, jos minä taasen pelaisin Harry Potteria ((seikkailupeli)) koko ajan, nukkuisin tosi huonosti.	X	

Tehtävät 16–18 ovat Tainion artikkelista Kiusoittelun kielioppi: nuorten elämää luokkahuoneissa.

Tehtävissä 16–18 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, vastaamatta jättämisestä 0 pistettä ja väärästä vastauksesta -1 pisteen.

16. Alla oleva aineistoesimerkki on Vuokko Haukan (2010) huumoria käsittelevästä keskusteluanalyttisesta pro gradu -tutkielmasta. Esimerkissä opettaja johdattelee toisen luokan oppilaita ns. aivojumppaan.

Ope: @nyt@ otas tämä asento?
((laittaa sormenpäät vastakkain))
(0.6)

Mikko: ↑jauu ((korkea huudahdus))
((oppilaat laittavat sormenpäät vastakkain paitsi Heikki, joka panee kädet ristiin))

Ope: tää oli se mikä täälä (.) [aivopuoliskot tälleen yhistää]=((puristaa päätään käsillään))

Lasse: [mmm pam pam]

Ope: =↑tsup(.) [näin]

Lasse: [mm pam]

Heikki: saaks [fmäf(-)]

Ope: [ei fnäin] ((laittaa kädet ristiin kuten Heikillä on))

Lasse: pum

Ope: >ei vielä mennä< (.)fruokarukoukseen

Heikki: hehe(.) [hehe]((laittaa sormenpäät vastakkain))
((Lasse panee kädet ristiin))

Lasse: [@siunaa Jeesus ruokamme ↑aam(hhh)en@]hhh

Heikki: hhh ((katsoo Lassea ja panee uudestaan kädet ristiin))

Ope: Heikki kans anna yhityä °vähä aikaa.°

Lukemassasi esimerkissä on nähtävissä kiusoittelua. Mitkä seuraavista väitteistä perustelevat tätä huomiota?

	Väite	Perustelee	Ei perustele
a)	Esimerkki sisältää epäodotuksenmukaisessa kontekstissa tuotetun ilmaisun, joka poikkeaa tyyliältään muusta puheesta.	X	
b)	Esimerkissä kiusoittelua tehdään hymyilevällä äänellä.	X	
c)	Esimerkissä kiusoitteluun vastataan jatkamalla leikillistä puhetapaa.	X	
d)	Esimerkissä pidättäydytään imitoimasta toisia.		X
e)	Esimerkissä kiusoittelua on edeltänyt ristiriita vuorovaikutuksen osapuolten odotusten ja toiminnan välillä.	X	
f)	Esimerkissä kiusoittelun aloittanut jatkaa kiusoittelua useammassa vuorossa.		X
g)	Esimerkissä kiusoittelun olennaisena osana on rituaalinen ele.	X	
h)	Esimerkissä kiusoitteluun vastataan vastakiusoittelulla.		X
i)	Esimerkissä puhutaan toisen suulla.		X
j)	Esimerkki osoittaa, että opettajalla ja oppilalla on hyvät välit myös oppituntien ulkopuolella.		X
k)	Esimerkissä kiusoittelu hyväksytään tekemällä siitä vielä provokatorisempi versio.	X	

17. Mitkä seuraavista tekijöistä vaikeuttavat kiusaamisen tunnistamista?

	Tekijä	Vaikeuttaa	Ei vaikeuta
a)	kiusaamisen monimuotoisuus	X	
b)	lainsäädännön epäselvyys		X
c)	erilaiset käsitykset siitä, mikä on kiusaamista	X	
d)	ihmisten erilaiset tulkinnat toisten toiminnasta	X	
e)	opettajan puuttuminen oppilaiden toimintaan.		X

18. Ovatko seuraavat väitteet oikein vai väärin?

	Väite	Oikein	Väärin
a)	Koulukiusaamista tapahtuu eniten tilanteissa, joissa aikuinen ei ole näkemässä.		X
b)	Kiusaaminen ja kiusoittelu eroavat toisistaan niiden tarkoituksen suhteen.	X	
c)	Pojat kokevat koulukiusaamista tyttöjä enemmän.	X	
d)	Teknologiavälitteinen kiusaaminen ei liity vuorovaiikutustilanteisiin koulussa.		X
e)	Kiusoittelun suhteesta kiusaamiseen ollaan eri mieltä.	X	
f)	Kiusoitteluun sisältyy sosiaalista kontrollia.	X	
g)	Kiusoittelu ei ole sosiaalisia normeja vastustavaa huumoria.		X

Tehtävät 19–22 ovat Seppälän artikkelista Tieteellisen ajattelun kehittyminen.

Tehtävässä 19 oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, vastaamatta jättämisestä 0 pistettä ja väärästä vastauksesta -1/3 pisteen.

19. Mistä Piaget'n kognitiivista kehitysteoriaa on kritisoitu?

- a) Relativistisesta ajattelusta
- b) Kehitystä taannuttavien välivaiheiden korostamisesta
- c) Yksilön persoonallisuustekijöiden painottamisesta
- d) Lineaarisesta ajattelusta**

Tehtävässä 20 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, vastaamatta jättämisestä 0 pistettä ja väärästä vastauksesta -1/3 pisteen.

20. Yhdistä kuvaukset oikeaan tieteenalaan.

	Kuvaus	A) Kovat puhtaat tieteet	B) Kovat soveltavat tieteet	C) Pehmeät puhtaat tieteet	D) Pehmeät soveltavat tieteet
a)	Kriittisen ajattelun korostuminen			X	
b)	Tekniikan alat		X		
c)	Matemaattisten valmiuksien korostuminen	X			
d)	Omien mielipiteiden ilmaisemiseen kannustaminen			X	
e)	Tiedon organisoinnin taidot		X		

Tehtävässä 21 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, vastaamatta jättämisestä 0 pistettä ja väärästä vastauksesta -1/2 pisteen.

21. Mitä ilmiötä seuraavat käsitteet tai kuvaukset koskevat?

A. Loogisen ajattelun kehittyminen

B. Tietokäsitysten kehittyminen

C. Sekä loogisen ajattelun että tietokäsitysten kehittyminen

	Käsite/kuvaus	A	B	C
a)	Reflektiivinen abstraktio	X		
b)	Formaalien operaatioiden vaihe	X		
c)	Käsitteellisen muutoksen teoria		X	
d)	Kehitys tapahtuu koetun kognitiivisen ristiriidan kautta			X
e)	Kehitykseen vaikuttavat mm. sosiaaliset tekijät			X
f)	Tutkijoilla on erilaisia näkemyksiä kehittymisen lopputuloksen pysyvyydestä		X	

Tehtävässä 22 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, vastaamatta jättämisestä 0 pistettä ja väärästä vastauksesta -1 pisteen.

22. Ovatko seuraavat väitteet oikein vai väärin?

	Väite	Oikein	Väärin
a)	Hypoteettis-deduktiivinen päättelyprosessi perustuu taitoon arvioida, verrata ja yhdistää tuloksia.		X
b)	Mitä kehittyneemmät loogisen ajattelun taidot yksilöllä on, sitä enemmän hän korostaa omaa rooliaan tiedon muodostamisessa.	X	
c)	Metakognitiiviset ajattelutaidot tasaavat nuoruusiässä eri yksilöiden toiminnassa ilmeneviä eroja.		X
d)	Tietokäsitysten kehittämisessä tavoitteena ovat objektiivisuuden tavoittelu ja yhä parempi koordinaatiokyky.		X
e)	Vaikka loogiseen ajatteluun vaikuttavat monet yksilölliset tekijät, sitä voidaan menestyksekkäästi myös opettaa.	X	

Kokeessa jaettavan aineiston tehtävät

Tehtävät 23–26 ovat Tuijulan ja Niemisen artikkelista Aikuisopettajaopiskelijoiden portfoliokertomusten identiteettipuhe.

Tehtävässä 23 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, vastaamatta jättämisestä 0 pistettä ja väärästä vastauksesta -1/3 pisteen.

23. Yhdistä kuvaukset oikeaan opettajaopiskelijoiden identiteetikertomustyyppiin.

- A. Kasvun ja kehityksen kertomustyyppi
- B. Normatiivinen kertomustyyppi
- C. Superopettajan kertomustyyppi
- D. Ei mikään näistä

	Kuvaus	A	B	C	D
a)	Kertomustyyppin kerronta on yleisluonteista.		X		
b)	”Meillä on Suomessa laadukas opettajankoulutus ja opettajien kelpoisuusehtona maisterin tutkinto, joten ne takaavat kaikkien oppilaiden oikeuden parhaaseen mahdolliseen opetukseen.”		X		
c)	Kertomustyypeille oli ominaista monipuolinen, mutta realistinen tavoitteenasettelu.	X			
d)	”Ajattelin ennen olevani empaattinen ihminen, mutta nykyään olen havainnut empaattisuuteni vaihtelevan eri tilanteissa.”	X			
e)	Kertomustyyppille oli ominaista omien kompetenssien korostaminen.			X	
f)	”Olen niin sanottua opettajatyyppejä: olen aina halunnut opettajaksi ja olen lapsirakas. Niillä pärjää tilanteessa kuin tilanteessa.”			X	

	Kuvaus	A	B	C	D
g)	Kertomustyyppille oli ominaista omien vahvuuksien häivyttäminen.				X
h)	Kertomuksissa hyvän opettajuuden tavoite yhdistyi omaan itseen opettajana.			X	
i)	”Haluan tulla todella hyväksi opettajaksi, mutta opetusharjoittelussa vain osa pitämistäni oppitunneista meni hyvin. Minun pitää jatkossa paneutua siihen, miten voisin motivoida hyvin menestyviä oppilaita paremmin.”	X			
j)	Kertomuksissa korostettiin epäonnistuneen opettajan ominaisuuksia.				X
k)	Kertomustyyppiä kuvaa eniten Korthagenin sipulimallin missio-taso.				X
l)	”Monelle oikeudenmukaiset opettajat ovat esikuvia. Myös opetusharjoittelussa vahvistui käsitys siitä, että hyvä opettaja osaa olla aina oikeudenmukainen epäselvissäkin tilanteissa.”		X		
m)	Kerronnassa on havaittavissa Seppälän artikkelissa mainitun post-formaalin ajattelun piirteitä.	X			
n)	”Tänään pidin ensimmäisen oppituntini. Se oli todella onnistunut, vaikka ohjaava opettaja sanoikin, että ryhmänhallintataidoissani on vielä jotain kehitettävää. Seuraavalla tunnilla varmasti ryhmänhallintakin onnistuu, kun tunnen jo oppilaatkin hyvin.”			X	

Tehtävissä 24–26 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, vastaamatta jättämisestä 0 pistettä ja väärästä vastauksesta -1 pisteen.

24. Mitkä seuraavista väitteistä kuvaavat Korthagenin mallin tasojen suhteita?

	Väite	Kuvaa	Ei kuvaa
a)	Kompetenssit ovat kiinteässä yhteydessä toimintaan.	X	
b)	Missio voi syntyä vain sen jälkeen, kun uskomukset ovat jäsentyneet riittävän pitkälle.		X
c)	Kompetenssin sisältämät ainekset voivat muuttua käytännön toiminnaksi.	X	
d)	Identiteetin kehittymisen kannalta uskomukset ovat tärkeämpi taso kuin toiminta.		X
e)	Tasojen tärkeys opettajien ammatillisessa kehityksessä vaihtelee.		X
f)	Tasoista saadaan eri tavoin tietoa.	X	
g)	Tasojen välillä on erilaisia syy-seuraussuhteita.	X	
h)	Opettajat voivat puhua tasoista eri tavoin.	X	
i)	Toiset tasoista ovat toisia kehittyneempiä.		X
j)	Korthagenin mallissa opettajaopiskelijan kykyjen ja kompetenssien tarkastelu on tärkeämpää kuin persoonallisen kasvun tarkastelu.		X

25. Mitkä seuraavista väitteistä kuvaavat Tuijulan ja Niemisen aineistoa tai siitä tehtäviä päätelmiä?

	Väite	Kuvaa	Ei kuvaa
a)	Opetuksen kontekstia ei osattu reflektoida.		X
b)	Nuoremmat ja vähemmän työkokemusta omaavat opettajat keskittyvät enemmän oppilaisiinsa kuin vanhemmat opettajat.		X
c)	Voimakas ja vakiintunut ammatti-identiteetti opettajana on paras mahdollinen lähtökohta oman ammatillisuuden kehittämiseksi.		X
d)	Pedagoginen sisältötieto ja pedagoginen tietämys ovat samaa tarkoittavia sanoja.		X
e)	Opetusharjoitteluympäristöt saattavat muovata opiskelijoiden ammatillista kehittymistä.	X	
f)	Opettajien aikaisempi opetuskokemus määrittä heidän identiteettipohdintojensa tyypit.		X
g)	Kerätyssä portfolioaineistossa oli superopettajuuspuhe vähemmistönä.		X
h)	On ymmärrettävää, että opiskelijat pohtivat opettajana toimimista ihanteellisten ominaisuuksien kautta.	X	
i)	Ammatilliseen kasvun syventyessä opettajaopiskelija analysoi erityisesti sitä, mitä hän itse tekee ja osaa.		X
j)	Ammatillisen kasvun myötä substanssitiedon merkitys lisääntyy.		X

26. Mitä opettajan ammatilliseen kehittymiseen liittyviä seikkoja ei voida suoraan havaita?

	Seikka	Ei voida havaita	Voidaan havaita
a)	Opettajan toimintaa		X
b)	Opettajan ympäristöä		X
c)	Opettajan tavoitteita	X	
d)	Opettajan käsityksiä	X	
e)	Opettajan asiantuntijuutta	X	

